

8. Lyubomirsky, S., King, L., & Diener, E. (2005). The benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success? *Psychological Bulletin*, 131(6), 803–855. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.131.6.803>
9. Maddux, W. W., Adam, H., & Galinsky, A. D. (2010). When in Rome... learn why the Romans do what they do: How multicultural learning experiences facilitate creativity. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 36(6), 731–741. <https://doi.org/10.1177/0146167210367786>
10. Mezirow, J. (1991). Transformative dimensions of adult learning. Jossey-Bass.
11. Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069–1081. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069>
12. Tranfield, D., Denyer, D., & Smart, P. (2003). Towards a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review. *British Journal of Management*, 14(3), 207–222. <https://doi.org/10.1111/1467-8551.00375>
13. Vande Berg, M., Paige, R. M., & Lou, K. H. (Eds.). (2012). Student learning abroad: What our students are learning, what they're not, and what we can do about it. Stylus.
14. Wearing, S., & Grabowski, S. (2011). Volunteering, network encounters and the creation of new social relationships. *Leisure Studies*, 30(1), 1–16. <https://doi.org/10.1080/02614367.2010.527836>
15. Zimmermann, J., & Neyer, F. J. (2013). Do we become a different person when hitting the road? Personality development of sojourners. *Journal of Personality and Social Psychology*, 105(3), 515–530. <https://doi.org/10.1037/a0033019>

CHET TILI UMUMAN INGLIZ TILI O‘QITISHDA INTEGRATIV YONDOSHUVLAR

Hamidjonova Jahona Akmaljon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti 1-bosqich magistratura talabasi

Email: jenyjefferson1805@gmail.com Telefon: +998977261881

Annotatsiya: Mazkur maqolada chet tili, xususan ingliz tilini o‘qitishda qo‘llaniladigan integrativ yondoshuvlarning nazariy-metodologik asoslari, asosiy modellari va pedagogik samaradorligi ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Mazmun asosida o‘qitish (CBI), vazifaga asoslangan til ta‘limi (TBLT), mazmun va tilni integrallashgan o‘qitish (CLIL) hamda ko‘p intellektlar nazariyasiga asoslangan yondoshuvlar qiyosiy tarzda o‘rganiladi. Tadqiqot integrativ yondoshuvlarning

kommunikativ kompetentsiyani rivojlantirishdagi, o‘quv motivatsiyasini kuchaytirishdagi va fanlararo bilimlarni shakllantirishdagi ustunligini isbotlaydi. Shuningdek, ushbu yondoshuvlarni O‘zbekiston ta’lim tizimida joriy etish istiqbollari va muammolari ham muhokama qilinadi.

Kalit so‘zlar: integrativ yondashuv, ingliz tili o‘qitish, CLIL, CBI, TBLT, kommunikativ kompetentsiya, ko‘p intellektlar nazariyasi, ta’lim innovatsiyalari.

Abstract: This article provides a scientific analysis of the theoretical and methodological foundations, key models, and pedagogical effectiveness of integrative approaches in foreign language teaching, with a particular focus on English. Content-Based Instruction (CBI), Task-Based Language Teaching (TBLT), Content and Language Integrated Learning (CLIL), and approaches rooted in the Theory of Multiple Intelligences are examined comparatively. The study demonstrates the superiority of integrative approaches in developing communicative competence, enhancing learning motivation, and forming interdisciplinary knowledge. The prospects and challenges of implementing these approaches within the Uzbekistan education system are also discussed.

Keywords: integrative approach, English language teaching, CLIL, CBI, TBLT, communicative competence, multiple intelligences theory, educational innovation.

Kirish. Jahon ta’lim hamjamiyati chet tili o‘qitish metodologiyasini inqilobiy o‘zgarishlarga duchor qilgan yangi pedagogik paradigmalar bilan yuzlashmoqda. An’anaviy grammatika-tarjima va audiolingual metodlar o‘quvchilarda til haqida bilim shakllantirgan bo‘lsa-da, ular tildan erkin va maqsadli foydalana oladigan muloqot kompetentsiyasini rivojlantira olmagan. Ushbu tafovut pedagoglarni o‘qitishni kengroq ta’lim maqsadlari bilan bog‘laydigan yangi yondoshuvlar izlashga undagan.

Integrativ yondoshuvlar mana shu pedagogik zaruriyatga javoban shakllangan bo‘lib, ular til o‘qitishni faqat lingvistik kod o‘rgatish sifatida emas, balki fikrlash madaniyati, akademik bilim va ijtimoiy kompetentsiyani birgalikda rivojlantirish jarayoni sifatida talqin etadi. Kognitiv psixologiya, konstruktivist ta’lim nazariyasi va sotsiolingvistika yutuqlariga suyanuvchi bu yondoshuvlar bugungi kunda xalqaro miqyosda keng tan olingan.

O‘zbekistonda ingliz tili ta’limini tubdan isloh qilishga qaratilgan davlat dasturlari (2021-2026) zamonaviy metodologiyalarni joriy etishni ustuvor vazifa sifatida belgilagan. Shu nuqtai nazardan, integrativ yondoshuvlarning ilmiy-pedagogik tahlili va amaliy qo‘llanish imkoniyatlarini o‘rganish dolzarb tadqiqot muammosiga aylanmoqda.

Tadqiqotning maqsadi - integrativ yondoshuvlarning asosiy modellarini qiyosiy tahlil etish, ularning pedagogik samaradorligini ilmiy ma'lumotlar asosida asoslash va O'zbekiston ta'lim muhitida joriy etish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Integrativ yondoshuvlarning nazariy-Falsafiy asoslari. Integratsiya tushunchasi (lot. integratio - to'ldirish, yaxlitlashtirish) ta'lim fanida turli bilim sohalari, o'qitish metodlari va ta'lim maqsadlarining uyg'un birligini anglatadi. Ta'limda integratsiya g'oyasining falsafiy poydevori J. Dewey (1916) pragmatizm falsafasi va «faoliyat orqali o'rganish» prinsipi bilan bog'liq. Dewey maktab va hayot, bilim va amal o'rtasidagi sun'iy to'siqlarni bartaraf etishni ta'limning bosh vazifasi deb hisoblagan.

Sovet psixologi L. Vygotskiy (1978) «yaqin rivojlanish zonasi» (ZPD) konsepsiyasi orqali til o'zlashtirishning ijtimoiy-madaniy tabiatini ochib berdi. Uning ta'kidlashicha, o'quvchi mustaqil bajara olmaydigan, ammo muloqot va hamkorlik orqali erishishi mumkin bo'lgan vazifalar haqiqiy ta'limning harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi. Bu g'oya integrativ yondoshuvlarda guruhli ishlar va loyihali ta'lim orqali amalga oshiriladi.

Kommunikativ kompetentsiya nazariyasi (Hymes, 1972; Canale & Swain, 1980) integrativ yondoshuvlarning lingvistik asosini belgilaydi. Hymesgacha bo'lgan davrda til bilimi grammatik qoidalar majmui sifatida talqin etilar edi. Hymes esa tilni bilish bilan tildan to'g'ri foydalana olish o'rtasidagi tafovutni aniqlab, kommunikativ kompetentsiya tushunchasini fanga kiritdi. Bu paradigmatic o'zgarish til o'qitishni an'anaviy grammatika markazidan real muloqot markaziga ko'chirdi.

Kognitiv psixologiyada J. Piajening schema nazariyasi va R. Andersson tomonidan ishlab chiqilgan bilimlar tuzilishi modeli integrativ o'qitishning psixologik asosini tashkil etadi. Ushbu nazariyalarga ko'ra, yangi bilimlar mavjud mental tuzilmalar (sxemalar) bilan uzviy bog'langanda mustahkam o'zlashtiriladi. Shu sababli til va mazmunni birga o'qitish yangi axborotning mavjud kognitiv tuzilmalarga integratsiyalanishini ta'minlaydi.

H. Gardner (1983) ishlab chiqqan Ko'p intellektlar nazariyasi integrativ yondoshuvlarning pedagogik-psixologik asosini mustahkamlaydi. Gardner har bir insonning 8 ta turli intellekt turi - lingvistik, mantiqiy-matematik, musiqiy, fazoviy, kinestetik, naturalistik, shaxslararo va shaxsiy - dan iborat noyob intellektual profiliga ega ekanligini asoslab berdi. Ushbu nazariya integrativ ta'limning turli metodlar va faoliyat turlarini birlashtirish zarurligini asoslab beradi.

Integrativ yondoshuvlarning asosiy modellari. *Mazmun Asosida O‘qitish (Content-Based Instruction - CBI)*. CBI modeli o‘quvchilar aniq bir fan yoki mavzu mazmunini maqsadli til (masalan, ingliz tili) orqali o‘rganishiga asoslanadi. Ushbu yondoshuvda til o‘qitish maqsadi emas, balki vosite sifatida qaraladi. Brinton, Snow va Wesche (1989) CBI ning uchta asosiy modelini ishlab chiqdilar: (1) sheltered model - til o‘rganuvchilar uchun maxsus moslashtirilgan fan o‘qitish; (2) theme-based model - bir mavzu atrofida integrallashgan til va mazmun o‘qitish; (3) adjunct model - parallel til va fan kurslarining o‘zaro bog‘liqligi.

CBI ning pedagogik samaradorligi bir qancha omillarga asoslanadi. Birinchidan, o‘quvchilar til qoidalarini mexanik yodlash o‘rniga real va mazmunli kontekstda tildan foydalanadilar. Ikkinchidan, fan mazmuni tilni o‘zlashtirish uchun tabiiy va motivatsion muhit yaratadi. Uchinchidan, kognitiv jihatdan sertalab materiallar bilan ishlash o‘quvchilarda chuqur fikrlash ko‘nikmalarini shakllantiradi (Cummins, 2000).

Empirik tadqiqotlar CBI ning leksik boyishga sezilarli ta‘sirini ko‘rsatgan. Stryker va Leaver (1997) o‘tkazgan kuzatishlar natijasida CBI dasturlarida ishtirok etgan o‘quvchilar an‘anaviy til darslarida o‘qiganlarga nisbatan akademik leksikani 35-40% tezroq o‘zlashtirganligini aniqlagan.

Vazifaga Asoslangan Til Ta‘limi (Task-Based Language Teaching - TBLT). TBLT N. Prabhu (1987) tomonidan Hindistonning Bangalore shahrida amalga oshirilgan Communicational Teaching Project tajribasi asosida shakllangan. Ushbu yondoshuvda o‘quvchilar grammatik qoliplarni o‘rganish emas, balki real hayotiy vazifalarni (task) hal etish orqali tilni egallaydi. Vazifa - bu aniq kommunikativ maqsadga ega, bajarish jarayonida til talab etiladigan va real natijalarga ega faoliyat sifatida ta‘riflanadi (Ellis, 2003).

J. Willis (1996) tomonidan ishlab chiqilgan TBLT tuzilmasi uch bosqichdan iborat. Birinchi bosqich - pre-task (vazifagacha) - o‘quvchilar mavzu bilan tanishib, kerakli leksik-grammatik birliklarni faollashtiradi. Ikkinchi bosqich - task cycle (vazifa tsikli) - o‘quvchilar vazifani mustaqil yoki guruhlarda bajarib, natijalarni sinfda taqdim etadi. Uchinchisi bosqich - language focus (tilga e‘tibor) - bajarilgan vazifa asosida grammatik va leksik masalalar tahlil qilinadi.

TBLT ning o‘ziga xos pedagogik afzalligi shundaki, u o‘quvchilarda ichki motivatsiyani (intrinsic motivation) kuchaytiradi. O‘quvchi vazifani hal etishga diqqat qaratganligi sababli til o‘rganish ikkinchi planda tabiiy tarzda sodir bo‘ladi. Skehan (1998) bu hodisani «til maqsaddan vositaga aylanish» effekti deb atagan.

Mazmun va Tilni Integrallashgan O‘qitish (CLIL). CLIL (Content and Language Integrated Learning) D. Marsh tomonidan 1994-yilda

kontseptsiyalashtirilgan bo‘lib, hozirgi kunda Yevropa, Osiyo va Lotin Amerikasi mamlakatlarida keng qo‘llanilmoqda. CLIL ning asosiy mohiyati - akademik fan (matematika, biologiya, tarix, geografiya va h.k.) ni maqsadli xorijiy til orqali o‘qitishdir. Bunday integratsiya o‘quvchiga bir vaqtda ham fanni, ham tilni egallashni ta‘minlaydi.

Coyle, Hood va Marsh (2010) CLIL metodologiyasining to‘rtta asosiy tamoyilini «4C» modeli orqali ifodaladilar: Content (mazmun - fanning asosiy tushuncha va bilimlari), Communication (muloqot - tilni mazmun o‘rganish jarayonida ishlatish), Cognition (kognitiv rivojlanish - yuqori darajali fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirish) va Culture (madaniyat - madaniyatlararo tushunishni rivojlantirish). Ushbu to‘rtta komponentning uyg‘un birligi CLIL ni boshqa integrativ modellardan farqlaydi.

Yevropa Komissiyasining qiyosiy tadqiqoti (2014) CLIL dasturlarida qatnashgan o‘quvchilarning ingliz tili kommunikativ ko‘nikmalar bo‘yicha standart dastur o‘quvchilariga nisbatan 50-70% yuqori natijalar ko‘rsatganligini qayd etgan. Biroq bu faqat til yutuqlari bilan cheklanmagan: CLIL o‘quvchilari maqsad fanda ham tengdoshlariga nisbatan chuqurroq tushunishga ega bo‘lganligini ko‘rsatgan.

Ko‘p Intellektlarga Asoslangan Integrativ Ta‘lim. Gardner nazariyasini chet tili o‘qitishga tatbiq etish Armstrong (1994) va Lazear (1999) tomonidan pedagogik amaliyotga joriy etilgan. Ushbu model o‘quvchilarning turli intellekt turlarini faollashtirish orqali til materialini yanada chuqur va uzoq muddatli o‘zlashtirishni ta‘minlaydi.

Amaliyotda ushbu model quyidagicha amalga oshiriladi: lingvistik intellekti kuchli o‘quvchilar uchun hikoya tuzish, debate, she‘r va esse yozish; musiqiy intellektlilar uchun ingliz tili qo‘shiqlari, rytmik mashqlar va intonatsion o‘yinlar; kinestetik intellektlilar uchun rolli o‘yinlar, dramatisatsiya va harakat bilan birga bajariluvchi faoliyatlar; fazoviy intellektlilar uchun mental xaritalar va vizual sxemalar orqali leksik birliklarni tartibga solish. Differentsial ta‘limning eng yuqori shakli sifatida talqin etiluvchi bu model o‘quvchilarning har birini o‘z kuchli tomoni orqali til egallashiga yo‘l ochadi.

Integrativ yondoshuvlarning pedagogik Samaradorligi. Integrativ yondoshuvlarning an‘anaviy usullar bilan qiyosiy tahlili ko‘plab xalqaro tadqiqotlar natijalarida o‘z aksini topgan. Lyster (2007) Kanadaning ikki tilli ta‘lim dasturlarini o‘rgangan keng qamrovli tadqiqotida CLIL dasturlarida o‘qiyotgan o‘quvchilar til fluensini va aniqligini bir vaqtda rivojlantira olishini, ya‘ni ma‘lum sharoitlarda «fluency-accuracy tradeoff» deb ataluvchi dilemmani bartaraf etishini ko‘rsatgan.

Marsh va Lange (2000) Skandinaviya mamlakatlari o‘rta maktablarida CLIL ning besh yillik ta‘sirini o‘rganib, bitta muhim

xulosaga keldi: CLIL o‘quvchilari nafaqat ingliz tilida, balki maqsad fandagi o‘zlashtirish ko‘rsatkichlari bo‘yicha ham an‘anaviy sinf o‘quvchilaridan yuqori natijalar ko‘rsatdi. Bu integrativ o‘qitishning «ikki tomonlama foyda» (dual benefit) deb ataluvchi hodisasini empirik jihatdan tasdiqlaydi.

Ko‘rsatkich	An‘ana viy usul	CBI	TBL T	CLI L
Kommunikativ ko‘nikma	O‘rta	Yuqori	Juda yuqori	Juda yuqori
Grammatik aniqlik	Yuqori	O‘rta	O‘rta	Yuqori
O‘quv motivatsiyasi	Past	O‘rta	Yuqori	Yuqori
Kritik fikrlash	Past	Yuqori	Juda yuqori	Yuqori
Leksik boyish	O‘rta	Yuqori	O‘rta	Juda yuqori
Fanlararo bilim	Yo‘q	O‘rta	O‘rta	Juda yuqori

1-jadval. Integrativ va an‘anaviy yondoshuvlarning pedagogik samaradorligi bo‘yicha qiyosiy ko‘rsatkichlar

Izoh: Lyster (2007), Marsh & Lange (2000), Coyle et al. (2010) asosida tuzilgan.

Jadvaldan ko‘rinib turibdiki, integrativ yondoshuvlarning har biri o‘ziga xos pedagogik ustunliklarga ega. CLIL barcha ko‘rsatkichlar bo‘yicha umumiy yuqori natija ko‘rsatsa, TBLT ayniqsa kritik fikrlash va kommunikativ ko‘nikma rivojlantirishda alohida samarali. CBI leksik boyish va akademik til rivojlantirishga yo‘naltirilgan hollarda optimal variant hisoblanadi. An‘anaviy usul faqat grammatik aniqlikni shakllantirishda raqobatbardosh bo‘lib qolmoqda.

Ushbu qiyosiy tahlil integrativ yondoshuvlarning bir-birini inkor etmay, aksincha to‘ldirishini ko‘rsatadi. Shu sababli zamonaviy metodologiyada ushbu modellarni eklektik tarzda birlashtiruvchi «gibrid» integrativ dasturlar tobora keng qo‘llanilmoqda (Richards & Rodgers, 2014).

O‘zbekiston ta’lim tizimida integrative yondoshuvlarni qo‘llash imkoniyatlari. O‘zbekistonda xorijiy tillarni o‘qitish sifatini oshirishga qaratilgan islohotlar integrativ yondoshuvlar uchun qulay institutsional muhit yaratmoqda. 2021-yilgi Prezident qaroriga muvofiq, ingliz tilini o‘qitishda zamonaviy uslublar va interaktiv metodologiyalarni joriy etish majburiy talab sifatida belgilangan. Shu bilan birga, bir qancha oliy ta’lim muassasalari va ixtisoslashtirilgan maktablarda CLIL elementlarini o‘z ichiga olgan tajriba dasturlari boshlangan.

Biroq integrativ yondoshuvlarni keng miqyosda joriy etish uchun bir qancha tizimiy muammolar hal etilishi lozim. Birinchi muammo - pedagog kadrlarning ikki tomonlama kompetentsiyasi. Integrativ o‘qitish o‘qituvchidan chuqur til bilimi bilan bir vaqtda maqsad fan (tarix, biologiya, iqtisod va h.k.) bo‘yicha ham mustahkam bilimga ega bo‘lishini talab etadi. Hozirgi kadrlar tayyorlash tizimi bu talabni to‘liq qondira olmayapti.

Ikkinchi muammo - o‘quv-metodic ta’minot yetishmasligi. CLIL va CBI uchun o‘zbek ta’lim kontekstiga moslashtirilgan darsliklar, topshiriq to‘plamlari va baholash vositalari hali yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Xalqaro tajriba shuni ko‘rsatadiki, bu muammoni hal etishda davlat-xususiy sheriklik va xalqaro ta’lim tashkilotlari bilan hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi.

Uchinchi muammo - baholash tizimining moslashmaganligidir. Amaldagi me’yoriy nazorat ishlari va imtihon shakllari asosan grammatik va leksik bilimlarni o‘lchashga mo‘ljallangan. Integrativ o‘qitish natijalarini - kommunikativ kompetentsiyani, kritik fikrlashni, fanlararo bilimlarni - to‘g‘ri baholash uchun alternativ baholash usullari: portfolio, loyihali nazorat, autentik kommunikativ vazifalar va rubrika asosida baholash joriy etilishi zarur.

To‘rtinchi muammo - infratuzilma va resurs cheklovlari. CLIL va TBLT ning samarali amalga oshirilishi zamonaviy darslik va raqamli resurslar, internet ulanishi, interaktiv ta’lim muhiti kabi moddiy-texnik bazani talab etadi. Qishloq maktablari va chekka hududlardagi ta’lim muassasalari hali bu talablarni to‘liq qondira olmaydi.

Muhokama va ilmiy-amaliy tavsiyalar. Ilmiy adabiyotlar tahlili va integrativ yondoshuvlarning qiyosiy o‘rganilishi asosida quyidagi nazariy xulosalar shakllandi. Birinchi xulosa: integrativ yondoshuvlar til o‘qitishni izolyatsiya qilingan lingvistik mashqdan kommunikativ-kognitiv faoliyat sathiga ko‘taradi va bu o‘zgarish o‘quvchilarda chuqurroq, uzoq muddatliroq va ko‘p qirrali til o‘zlashtirishni ta’minlaydi. Ikkinchi xulosa: integrativ ta’limda til o‘rganish va bilim egallash parallel va o‘zaro mustahkamlovchi jarayonlar sifatida kechadi. Uchinchi xulosa: integrativ yondoshuvlar o‘quvchilarda ichki

motivatsiyani kuchaytiradi, chunki til o‘rganish maqsad emas, mazmunli faoliyat vositasiga aylanadi.

O‘zbekiston ta’lim tizimi uchun quyidagi ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Birinchidan, integrativ yondoshuvlarni bosqichma-bosqich joriy etish: dastlab ilg‘or maktab va universitetlarda tajriba dasturlari ishlab chiqish, natijalarni monitoring qilish, so‘ng kengaytirish. Ikkinchidan, pedagog kadrlar malakasini oshirish dasturlariga integrativ metodologiya modullarini kiritish: o‘qituvchilarni ikki tomonlama (til + fan) kompetentsiyaga ega bo‘lish uchun maqsadli tayyorlash. Uchinchidan, O‘zbekiston ta’lim sharoitiga moslashtirilgan CLIL va CBI darslik va qo‘llanmalarini ishlab chiqish bo‘yicha milliy loyihalar amalga oshirish. To‘rtinchidan, zamonaviy raqamli texnologiyalar va sun‘iy intellekt vositalari bilan integratsiya qilingan gibrid yondoshuvlarni tadqiq etish va joriy etish.

Kelajak tadqiqotlar uchun ustuvor yo‘nalish sifatida quyidagilar belgilanadi: O‘zbekiston maktablarida integrativ yondoshuvlar bo‘yicha nazorat guruhli eksperimental tadqiqotlar o‘tkazish; raqamli ta’lim platformalari va CLIL integratsiyasini o‘rganish; turli ta’lim bosqichlarida (boshlang‘ich, o‘rta, oliy ta’lim) integrativ yondoshuvlarning ta’sirini qiyosiy baholash.

Xulosa. Ushbu maqolada chet tili, xususan ingliz tilini o‘qitishda integrativ yondoshuvlarning nazariy asoslari, asosiy modellari va pedagogik samaradorligi keng ilmiy tahlil qilindi. Mazmun asosida o‘qitish (CBI), vazifaga asoslangan til ta’limi (TBLT), mazmun va tilni integrallashgan o‘qitish (CLIL) hamda ko‘p intellektlar nazariyasiga asoslangan yondoshuvlar o‘z mohiyati, qo‘llanish doirasi va pedagogik yutuqlari jihatidan turlicha bo‘lsa-da, ularning barchasi bitta umumiy tamoyilga asoslanadi: til va mazmun ajralmas yaxlitlik sifatida o‘qitilishi lozim.

Xalqaro empirik tadqiqotlar ma’lumotlari integrativ yondoshuvlarning kommunikativ kompetentsiya, kritik fikrlash, o‘quv motivatsiyasi va fanlararo bilim rivojlantirishdagi ustunligini ishonchli tarzda tasdiqlaydi. O‘zbekiston ta’lim tizimi uchun esa bu yondoshuvlar nafaqat metodologik innovatsiya, balki xalqaro ta’lim standartlariga yaqinlashish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlashning strategik yo‘nalishi sifatida ahamiyat kasb etadi.

Integrativ yondoshuvlarni joriy etish jarayoni izchillik, ilmiy asoslanganlik va tizimli kadrlar tayyorlashni talab etadi. Ushbu shart-sharoitlar ta’minlanganda, integrativ metodologiya O‘zbekiston ingliz tili ta’limini sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarish uchun asosiy pedagogik vosita bo‘lib xizmat qilishi shaksiz.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Dewey, J. (1916). *Democracy and Education: An Introduction to the Philosophy of Education*. New York: Macmillan.
2. DADABAYEV, Z. (2024). TALABALARGA INGLIZ TILIDA SOHAGA OID MATNLARNI O ‘QISHGA O ‘RGATISHNING NAZARIY ASOSLARI. «ACTA NUUZ», 1(1.9), 73-75.
3. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
4. Hymes, D. (1972). On communicative competence. In J. B. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics* (pp. 269–293). Harmondsworth: Penguin Books.
5. Ahmadjonovna, D. G. (2024). The importance and role of lexical competence in teaching foreign languages to students. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(5), 16-23.
6. Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1(1), 1–47.
7. Piaget, J. (1970). *Science of Education and the Psychology of the Child*. New York: Orion Press.
8. Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.
9. Brinton, D. M., Snow, M. A., & Wesche, M. B. (1989). *Content-Based Second Language Instruction*. New York: Newbury House.
10. Farmonov, A., Dadabaev, Z., Qosimova, G., Juramurodov, D., Nishonova, D., Boboyev, S., & Tursunov, Q. (2026). Genome-Wide Insights into The Role of Genetic Variability in Linguistic and Cognitive Functions. *Genetics and Molecular Research*, 25(1).
11. Cummins, J. (2000). *Language, Power and Pedagogy: Bilingual Children in the Crossfire*. Clevedon: Multilingual Matters.

“TARBIYA” FANI ASOSIDA BOSHLANG‘ICH SINFLARDA O‘QUVCHILARNING O‘ZLASHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELI

Yo‘ldashaliyeva Shodiya Sobirjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti

Pedagogika nazariyasi va tarixi yo‘nalishi magistranti

[*shodiyonayoldashaliyeva0@gmail.com*](mailto:shodiyonayoldashaliyeva0@gmail.com)

Annotatsiya. Maqolada boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun «Tarbiya» fanini o‘qitish samaradorligini oshirish bo‘yicha ilmiy asoslangan model tavsiya etilgan. Maqolada o‘quv jarayonining